

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม Visionary Leadership of School Administrators Affecting the Change Management in Schools Under the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Phanom

สมหวัง หล้าสมบัติ¹ ศุภกร ศรีเพชร² และจารุวรรณ เขียน้ำชุม³

Somwang Lasombat¹ Supakorn Somphet² and Jaruwan Kheawnamchum³

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Educational Administration and Development, Faculty of Educations, Nakhon Phanom University,
Nakhon Phanom 48000

¹ Corresponding Author: E-mail: lasombat_spp@hotmail.com

Received: 12 Nov. 2023; Revised: 18 Jul. 2024; Accepted: 3 Dec. 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา 2) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา และ 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 223 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) แบบสอบถามการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 2) การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และขนาดสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ

การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ 4) ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ร่วมส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มี 3 ตัวแปร

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารการเปลี่ยนแปลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study and compare visionary leadership of school administrators classified by status and school size, (2) study and compare the change management in schools classified by status and school size, (3) study the relationship between visionary leadership of school administrators and the change management in schools, and (4) study the predictive power for visionary leadership of school administrators affecting the change management in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Phanom. The samples were 223 administrators and teachers followed percentage criteria in the sample-size specification and they were selected by stratified random sampling technique. The instruments used were five-rating scale questionnaires on 1) a questionnaire for visionary leadership of school administrators and 2) a questionnaire for the change management in schools. The statistics included percentage, mean, standard deviation, t-test (independent samples), One-way analysis of variance analysis, correlation analysis, and multiple regression stepwise.

The results revealed that 1) the overall visionary leadership of school administrators was at the quite high level. In comparison, the overall visionary leadership of school administrators classified by status and school size revealed non-significant difference. 2) The overall change management in schools was at the high level. In comparison, the overall change management classified by status revealed non-significant difference. The overall change management in schools classified by school size revealed the statistically significant difference at the .01 level. 3) The visionary leadership of school administrators and the change management in schools revealed quite high significant positive correlation at the .01 level. And 4) there were 3 variables of visionary leadership of school administrators that affected the change management in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Phanom.

Keywords: Visionary Leadership, School Administrators, Change Management, The Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Phanom

1. บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์นับว่ามีความสำคัญต่อโรงเรียน เพราะสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน โดยผู้บริหารโรงเรียนจุดประกายความคิดสร้างสรรค์และใช้พลังจูงใจให้บุคลากรทำงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้จนประสบผลสำเร็จ นำพาบุคลากรให้หลุดพ้นจากความคิดในกรอบเดิม

สื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารได้อย่างชัดเจน รวมถึงพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องและเพื่อนำความรู้ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน อีกทั้งมีความสามารถในการสร้างเครือข่าย และการจัดระบบนวัตกรรมเทคโนโลยี ทำให้สามารถดำเนินงานไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง ขณะเดียวกันมีการจัดเตรียมองค์การ

ในการผลิตผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพอย่างพร้อมเพรียง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำวิสัยทัศน์จะทำงานในลักษณะบูรณาการ โดยมีการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์สู่เป้าหมายที่วางไว้เน้นภาพรวม [1]

การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและองค์กรทั้งหลายต้องประสบและมีประสบการณ์เป็นปกติอยู่แล้ว เพราะการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตและองค์กร เว้นแต่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ หรือถ้าวางกันมากแค่ไหนเท่านั้น ที่สำคัญที่สุดในความเป็นจริง ไม่มีชีวิตใดหรือองค์กรใดจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น หรืออยู่ได้เหมือนเดิมตลอดไป ดังนั้นการปรับตัวต่อความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับบุคลากรและองค์กรในปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรนั้น ๆ สามารถที่จะดำรงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพในทุกสถานการณ์ หากองค์กรใดไม่สามารถปรับตัวได้เร็วและทัน ก็จะทำให้ขาดศักยภาพในการแข่งขันและการดำรงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป [2]

จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา เพราะภาวะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา จะช่วยสร้างแนวทางการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคผันผวน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดกับสถานศึกษายิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารการ

เปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2.4 เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม แตกต่างกัน

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม แตกต่างกัน

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม แตกต่างกัน

3.5 ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

3.6 ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพยากรณ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ได้

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,463 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 114 คน ครู 1,349 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาจังหวัดนครพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำนวน 223 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 34 คน และครู 189 คน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละของบุญชม [3] แยกตามสถานภาพได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เกณฑ์ ร้อยละ 30 และครูใช้เกณฑ์ร้อยละ 14

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยการศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพและขนาดสถานศึกษาเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา รายข้อระหว่าง .60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .60-.89 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา รายข้อระหว่าง .60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .24-.81 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขออนุญาตจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2) นำส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ให้สถานศึกษาทั้งหมด 31 โรงเรียน จำนวน 223 ฉบับ โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 223 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งใช้การเก็บข้อมูลผ่านทาง Google Forms จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมติฐานดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสำรวจรายการ (Check List) โดยการหาค่าความถี่และร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์คะแนนและความหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้ [3]

4.51-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมและรายด้านด้วยการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ 1) จำแนกตามสถานภาพโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Samples) 2) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ศึกษานครพนม ในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์คะแนนและความหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้ [3]

- 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมและรายด้านด้วยการทดสอบสมมติฐานดังนี้ 1) จำแนกตามสถานภาพโดยใช้การทดสอบค่าที 2) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) การพิจารณาค่าความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งเกณฑ์การแปลผลจากค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตามแนวทางของบุญชม [4] ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .81-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .61-.80 หมายถึง

มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .41-.60 หมายถึง

มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .21-.40 หมายถึง

มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .01-.20 หมายถึง

มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

เครื่องหมาย +, - หน้าตัวเลขค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ โดยที่ r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย) r มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ) ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางชนิดที่มีลักษณะ $0 \leq r \leq 1$ ซึ่งจะบอกได้เพียงขนาดหรือระดับของความสัมพันธ์เท่านั้น ไม่สามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ได้

ตอนที่ 5 วิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34$, $n_{\text{ครู}} = 189$)

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	4.34	.54	มาก
2. ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.35	.51	มาก
3. ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.34	.52	มาก
4. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	4.36	.51	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34$, $n_{\text{ครู}} = 189$) (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
5. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.38	.50	มาก
6. ด้านการมีส่วนร่วม	4.30	.48	มาก
รวม	4.34	.45	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34$, $n_{\text{ครู}} = 189$)

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร		ครู		t	P >
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	4.33	.59	4.34	.53	.06	.95
2. ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.26	.57	4.37	.50	1.09	.28
3. ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.36	.54	4.33	.52	.26	.79
4. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	4.24	.55	4.38	.50	1.49	.14
5. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.35	.58	4.39	.49	.43	.67
6. ด้านการมีส่วนร่วม	4.18	.56	4.32	.47	1.56	.12
รวม	4.29	.52	4.35	.44	.80	.43

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34$, $n_{\text{ครู}} = 189$)

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	P >
1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์					
ระหว่างกลุ่ม	.48	2	.24	.82	.44
ภายในกลุ่ม	63.33	220	.29		
รวม	63.81	222			

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34, n_{\text{ครู}} = 189$) (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	P >
2. ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์					
ระหว่างกลุ่ม	.58	2	.29	1.10	.34
ภายในกลุ่ม	58.10	220	.26		
รวม	58.68	222			
3. ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์					
ระหว่างกลุ่ม	.83	2	.41	1.55	.22
ภายในกลุ่ม	58.78	220	.27		
รวม	59.61	222			
4. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี					
ระหว่างกลุ่ม	2.78	2	1.39	5.64**	.00
ภายในกลุ่ม	54.08	220	.25		
รวม	56.86	222			
5. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์					
ระหว่างกลุ่ม	.83	2	.42	.67	.19
ภายในกลุ่ม	54.84	220	.25		
รวม	55.67	222			
6. ด้านการมีส่วนร่วม					
ระหว่างกลุ่ม	1.43	2	.72	3.12*	.05
ภายในกลุ่ม	50.66	220	.23		
รวม	52.09	222			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	.88	2	.44	2.16	.19
ภายในกลุ่ม	44.80	220	.20		
รวม	45.68	222			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษาระหว่างขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการมีส่วนร่วม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5.2 การวิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34, n_{\text{ครู}} = 189$)

การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการสร้างความรู้สึกลึกถึงความจำเป็นและเร่งด่วน	4.35	.51	มาก
2. ด้านการสร้างทีมงานที่ดี	4.32	.49	มาก
3. ด้านการสื่อสาร	4.34	.45	มาก
4. ด้านการสร้างเป้าหมายระยะสั้น	4.31	.57	มาก
5. ด้านความยืดหยุ่นและยอมรับความเปลี่ยนแปลง	4.30	.53	มาก
6. ด้านการจูงใจให้มีการเปลี่ยนแปลง	4.37	.56	มาก
รวม	4.33	.43	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจูงใจให้มีการเปลี่ยนแปลง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยืดหยุ่นและยอมรับความเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34, n_{\text{ครู}} = 189$)

การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา	ผู้บริหาร		ครู		t	P >
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการสร้างความรู้สึกลึกถึงความจำเป็นและเร่งด่วน	4.20	.66	4.38	.47	1.57	.12
2. ด้านการสร้างทีมงานที่ดี	4.23	.57	4.34	.47	1.22	.23
3. ด้านการสื่อสาร	4.35	.54	4.34	.43	.21	.83
4. ด้านการสร้างเป้าหมายระยะสั้น	4.22	.72	4.32	.54	.99	.33
5. ด้านความยืดหยุ่นและยอมรับความเปลี่ยนแปลง	4.16	.67	4.32	.49	1.63	.11
6. ด้านการจูงใจให้มีการเปลี่ยนแปลง	4.20	.76	4.40	.51	1.93	.06
รวม	4.23	.56	4.35	.40	1.24	.22

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดย ภาพรวมและรายด้านพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n_{\text{ผู้บริหาร}} = 34$, $n_{\text{ครู}} = 189$)

การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา	SS	df	MS	F	P >
1. ด้านการสร้างความรู้ถึงถึงความจำเป็นและเร่งด่วน					
ระหว่างกลุ่ม	1.78	2	.89	3.54*	.03
ภายในกลุ่ม	55.20	220	.25		
รวม	56.97	222			
2. ด้านการสร้างทีมงานที่ดี					
ระหว่างกลุ่ม	2.07	2	1.03	4.45**	.01
ภายในกลุ่ม	51.14	220	.23		
รวม	53.20	222			
3. ด้านการสื่อสาร					
ระหว่างกลุ่ม	2.11	2	1.05	5.40**	.00
ภายในกลุ่ม	42.89	220	.20		
รวม	45.00	222			
4. ด้านการสร้างเป้าหมายระยะสั้น					
ระหว่างกลุ่ม	4.10	2	2.05	6.58**	.00
ภายในกลุ่ม	68.60	220	.31		
รวม	72.70	222			
5. ด้านความยืดหยุ่นและยอมรับการเปลี่ยนแปลง					
ระหว่างกลุ่ม	2.38	2	1.19	4.43**	.01
ภายในกลุ่ม	59.05	220	.27		
รวม	61.43	222			
6. ด้านการจูงใจให้มีการเปลี่ยนแปลง					
ระหว่างกลุ่ม	2.79	2	1.39	4.57**	.01
ภายในกลุ่ม	67.19	220	.31		
รวม	69.98	222			

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน (n_{ผู้บริหาร} = 34, n_{ครู} = 189) (ต่อ)

การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา	SS	df	MS	F	P >
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2.09	2	1.05	5.96**	.00
ภายในกลุ่ม	38.61	220	.18		
รวม	40.70	222			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างความรู้สึกถึงความจำเป็นและเร่งด่วน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.71$) กับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง

5.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ตัวแปร สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม (X_6) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (X_4) และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_1) ที่สามารถพยากรณ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 54

($R^2 = .54$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.34 + .34 X_6 + .21 X_4 + .15 X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .38 Z_6 + .25 Z_4 + .19 Z_1$$

6. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจที่ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จที่สูงขึ้น สอดคล้องกับรัตนดา [5] ได้ทำการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารยุคปัจจุบันมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิทยาการสมัยใหม่ ทันยุคทันเหตุการณ์ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความเป็นผู้นำสูงเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียอย่างรอบด้าน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับทักษิณ [6] ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

1.2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษามีการเสริมสร้างความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อย่างสม่ำเสมอและมีการวางแผนแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา วางเป้าหมายแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจนและนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ จึงทำให้มีความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและครู ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับกิ่งกาญจน์ [7] ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2) การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการวางแผน กระบวนการและระบบกลไกภายในองค์กร ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ตามสภาวะการณ์ที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สนับสนุนให้เกิดการยอมรับและปรับตัว เพื่อให้องค์กรมีศักยภาพและเจริญก้าวหน้าสืบต่อไป สอดคล้องกับยุวดี [8] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.1) การเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากในปัจจุบันการบริหารงานสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมทุกภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมพลังในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดยอมรับจากทุกฝ่าย ตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับอุ้นเรือน [9] ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2) การเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการบริหารการเปลี่ยนแปลง ขนาดของสถานศึกษาต่างย่อมมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันไป

เพื่อพร้อมรับในการพัฒนาภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ สอดคล้องกับอันเรื่อน [9] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยสร้างแนวทางการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคผันผวน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับสฤตพงศ์พิงษ์และสิงห์คำ [10] ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4) ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ตัวแปร สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ที่สามารถพยากรณ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้าน ร่วมกันทำนาย

อธิบายความแปรปรวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ได้ร้อยละ 54 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์มองภาพอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อจะช่วยผลักดันการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและนำพาทิศทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับจาตุรงค์ และคณะ [11] ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริการงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเป็นปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริการงานวิชาการโรงเรียน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 62 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุนระบบการทำงานแบบทีมให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งร่วมขับเคลื่อนองค์กร เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ระดมแนวความคิดร่วมกัน มาพัฒนาต่อยอดทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2) ผลจากการศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยืดหยุ่นและยอมรับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เกิดความยืดหยุ่นและสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะความรู้ ความสามารถ เก้าพันวิทยาการสมัยใหม่ รวมทั้งปรับแผนรับมืออย่างเป็นระบบ

ประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและวางแผนการรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่มีกระแสอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เกิดการยอมรับความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

4) ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ด้านที่ส่งผล คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ทั้ง 3 ด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ในสถานศึกษาระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นต้น

2) ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม และเขตอื่น ๆ ต่อไป

3) ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

[1] สุวิทย์ ยอดสละ. (2556). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- [2] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.
- [3] Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale, in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.
- [4] บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- [5] รตนา คนไฉ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- [6] ทักษิณ มวลมนตรี. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- [7] กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- [8] ยุวดี ยิ้มรอด. (2559). การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.

- [9] อุ่นเรือน อำบุญ. (2558). การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- [10] สฤกษ์พิงษ์ ลิ้มปิษฐีเยร์, และสิงห์คำ ยอดปานนท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- [11] จาตุรงค์ ยตะโคตร, วาโร เฟิงส์สวัสดิ์, และวันเพ็ญ นันทะศรี. (2564). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 25(3), 16-31.